

Filosoffernes Paulus, nordiske GT-forskere, gudstjenestens performative side og den generøse ortodoksi

Dette sidste nummer af årgang 2016 kommer omkring en række af de teologiske discipliner. I den første artikel behandler Jacob Bliddal Mortensen den tolkning af Paulus, som den italienske filosof Giorgio Agamben har fremlagt. Mortensen ser Agambens intensive beskæftigelse med Paulus i et bredere perspektiv, der dels hænger sammen med en generel interesse for Paulus blandt nutidige filosoffer, dels afspejler det mere overordnede fænomen, der er blevet kaldt "the return of religion". For Agamben er Paulus et middel til at tænke filosofisk og politisk: Paulus er "et privilegeret sted for en egentlig og ægte læsbarhed og begrebslighed", som den nutidige politiske filosofi har brug for. Mortensen analyserer Agambens tolkning af 1 Kor 7 og Paulus' tale om et kald (κλησις) og om det liv, der er kendetegnet ved "som om ikke" (ὡς μὴ, 1 Kor 7,29-31), noget, Agamben forstår som et messiansk kald, knyttet til forestillingen om en "forandring uden forandring". Mortensen viser den hermeneutiske kompleksitet i denne tolkning, der kan forstås som en kronologisk bevægelse fra Paulus til nutiden eller som en bevægelse fra nutiden ind i Paulus' tekst. Afslutningsvis rejser Mortensen spørgsmålet, hvordan filosoffernes intense beskæftigelse med Paulus kan blive anledning til en frugtbar samtale med den nytestamentlige eksegese.

Den anden artikel, skrevet af Jesper Høgenhaven, er et stykke forskningshistorie. Perioden 1900-1950 var en blomstringstid for den gammeltestamentlige eksegese i de skandinaviske lande. Man kan tale om, at den nordiske forskning i Det Gamle Testamente opnåede en selvstændig profil i forhold til de tyske og angelsaksiske fagmiljøer. Artiklen foretager nogle nedslag i periodens skandinaviske forskning og forsøger at identificere fælles grundtræk: En insisteren på at tage det komparative religionshistoriske perspektiv seriøst i forståelsen af Det Gamle Testamente, et udtalt fokus på det kultiske som tolkningsnøgle og endelig en selvstændig udarbejdelse af traditionshistorisk metode. Artiklen slutter med nogle tentative overvejelser om sammenhængen imellem disse grundtræk og periodens mere generelle kulturhistoriske vilkår.

Den tredje artikel tager afsæt i Tenna Mose Rhigers ph.d.-afhandling i praktik teologi: *Liturgiens åndedræt – et liturgisk animations-teaterlaboratorium med fokus på udviklingen af en liturgisk teologisk og performativ tilgang til gudstjenestefejringen*, der blev forsvaret ved Aarhus Universitet i 2016. Artiklen er skrevet af bedømmerne, Marianne Schleicher, Vigdis Aune og Hans Raun Iversen. Rhigers af-

handling skiller sig markant ud ved delvis at være, hvad der betegnes som en “produktafhandling”: Dens empiri udgøres af et kursus for en gruppe præster, der gennem praktisk instruktion i animationsteaterets principper opnår en større indsigt i gudstjenestens performative aspekt, og interviewes gennem forløbet. Denne praktiske proces dokumenteres fyldigt i form af logbogsnotater, transskriptioner, fotos og video fordelt på 107 siders bilag og en ekstern harddisk. Trods nogle kritiske bemærkninger særligt til sider af til afhandlingens teori- og metodefremstilling fremhæver forfatterne dens status af pionérarbejde. Artiklen indeholder tillige nogle principielle overvejelser over “produktafhandlinger” som fremtidig mulighed.

Nummeret afsluttes med en artikel af Bent Flemming Nielsen, som leverer en udvidet anmeldelse af Niels Henrik Gregersens bog *Den generøse ortodoksi. Konflikt og kontinuitet i kristendommen*. Artiklen, der tager udgangspunkt i forfatterens indlæg ved bogpræsentationen på Det teologiske Fakultet i København i 2016, diskuterer særligt bogens ortodoksibegreb og spørger bl.a. kritisk til muligheden for at adskille begrebet fra de kirkelige institutionelle rammer, hvor en skelnen imellem ortodoksi og heterodoksi i praksis kan gøres gældende.

Jesper Høgenhaven